

Okul öncesi Dönemde Bakım ve Eğitim Hizmetleri

Kreş, anasınıfı ve anaokulu gibi okul öncesi eğitim veren kurumlar çocuklara eğlenerek öğrenme fırsatı sunan öğrenme ortamlarıdır.

Prof. Dr. Rengin ZEBAT
Maltepe Üniversitesi Eğitim
Fakültesi
Temel Eğitim Bölümü
Öğretim Üyesi

Okul öncesi dönemde çocuklara verilen bakım ve eğitim hizmetleri onların gelecekteki başarılarını etkilemektedir. 0-6 yaş çocukların en hızlı büyüdüğü ve geliştiği bir dönemdir, bu nedenle de bu dönemin eğitim yönünden asla atlanmaması gerekmektedir. Özellikle çocuklarda beyin gelişiminin hemen hemen %70'i 0-3 yaş grubu çocukluk döneminde tamamlanmaktadır. Çocuğun her deneyimi, onun gelişimini hızlandırmaktadır. Çocuk sağlıklı bir ortamda iyi beslenerek, farklı deneyimler kazanarak büyür ve gelişir. Oyun oynamak, farklı kişilerle birlikte olmak, farklı materyaller kullanmak, konuşmak, anlatmak, tatmak, dokunmak çocukların gelişimi için son derece önemlidir.

Her çocuk kaliteli kişisel bakıma ve öğrenme olanaklarına erişebilmelidir. Erken yaş-

ta sunulan kaliteli bir eğitimin çocuğun hayatında uzun süreli bir etkiye sahip olduğu bilinmektedir. Örneğin, konuşma gelişimi çocuğun hayatının her alanında gereklidir. Akranlarıyla, anne-babasıyla, öğretmeniyle ve çevredeki diğer insanlarla iletişim kurma ve kitaplarla etkileşim içerisinde olan çocukların anlama kapasiteleri ve sosyal-duygusal becerileri gelişecektir.

Kreş, anasınıfı ve anaokulu gibi okul öncesi eğitim veren kurumlar çocuklara eğlenerek öğrenme fırsatı sunan öğrenme ortamlarıdır. Eğitim kurumlarından düzenlenen etkinlikler aracılığıyla çocukların tüm gelişim alanlarında desteklenmesi amaçlanmaktadır. Tüm bu bakım ve eğitime erişimi olan çocukların daha sağlıklı bir okul öncesi dönem geçirmesi mümkün olmaktadır. Nitelikli erken öğ-

Çocukların öğrenme gelişimi, bakıcıların niteliğine bağlıdır. Bakıcıların profesyonel gelişiminin devamlılığı sağlanmalı ve çocuklar ile aileleriyle işbirliği içinde olmaları esas alınmalıdır.

renme için teşvik edici ve güvenli bir ortamın sağlanması, çocukların eğitim sürecinde başarılı olması için bir önkoşuldur.

T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile UNICEF-Türkiye'nin yürürlüğünü üstlendiği çalışmanın yayımlandığı (2013) Erken Yaşlarda Çocuk Refahı ve Kadın İstihdamı Politika Belgesinde "Çocukların öğrenme gelişimi, bakıcıların niteliğine bağlıdır. Bakıcıların profesyonel gelişiminin devamlılığı sağlanmalı ve çocuklar ile aileleriyle işbirliği içinde olmaları esas alınmalıdır" şeklinde çocuğun

gelişimi ve eğitiminin bakım olanaklarından etkilendiği görüşü belirtilmiştir. Bu nedenle annelerin ve çocuk bakıcılarının eğitimi ve bu yaş grubu çocukların eğitimi üstlenen kurumların önemi ortaya çıkmaktadır.

Kadınların istihdama katılımı ekonomik olarak güçlenmeleri açısından çok önemlidir. Kadınların istihdama katılmaları çocukları ve kendi yaşamlarını uzun vadede olumlu yönde etkileyecek kararlar almalarında etkilidir. Kadının çalışma yaşamına katılımıyla çocuk kendi kararlarını alabilen, yapabilirliği artmış, güç-

lenmiş bir anneyle büyüdüğünde toplumsal cinsiyet açısından daha eşitlikçi bir algıya sahip olabilecektir. Çalışan annenin çocuğunun kreş ve bakım evlerine gönderilmesi halinde, konusunda uzmanlaşmış personel ve kendi yaşlılarıyla sosyalleşme olanağına sahip olabilecek, duygusal, bilişsel, dil ve fiziksel gelişimi açısından olumlu katkılar sağlanmış olacaktır. Bu nedenle kurumsal hizmetler önemlidir ve bu hizmet olanaklarının sağlanması gereklidir.

Ülkemizde 0-6 yaş çocuklarının bakım ve eğitim hizmetini yürütme yetkinlikleri Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı olmak üzere iki bakanlık yetkisindedir.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kapsamında...

Kreş (0-3 yaş), Gündüz Bakımevleri (0-6 yaş), çocuk kulübü (6-12 yaş), çocuk yuvaları (0-12 yaş korunmaya muhtaç çocuklar), çocuk evleri (0-18 yaş korunmaya muhtaç 5 ile 8 çocuğun kaldığı evler) şeklinde hizmet veren kurumlar yer almaktadır. Bu kurumların temel amacı çocukların sağlıklı büyüme ve gelişmelerini sağlamak şeklindedir. Ancak özellikle 0-3 yaş çocuklarının bakımını üstlenen kreş sayısının azlığı ve kontrol mekanizmasını yetersizliği çalışan annelerin ve ailelerin evde yetersiz kişilere

çocuklarının bakımlarını bırakmalarına neden olmaktadır. Bu durumda da çocuğun gelişiminde önemli bir dönemi kaçırmak demektir.

Milli Eğitim Bakanlığı Kapsamında...

Anaokulları (3-6 yaş), anasınıfları (5-6 Yaş) çocukların eğitimini üstlenen kurumlardır.

0-6 yaş çocuklarının bakımı ve eğitimi için açılan her kurum da, bu dönemdeki eğitim zorunlu eğitim kapsamı içinde olmadığından ücretlidir. Yaşanan en önemli sorun sosyoekonomik açıdan dezavantajlı bölgelerdeki çocukların ve ailelerin

bu hizmeti alabilmeleri parasal olanakların azlığı/olmaması nedeni ile imkansızlaşmaktadır. 2021 verilerine göre beş yaşındaki çocukların net okullaşma oranı %56,9'dır, bu oran çok düşüktür. İyileştirme çalışmaları için hükümet eğitim politikaları içinde okullaşma oranını arttıracak çalışmalar yapılmalıdır.

Çocukların Geleceği İçin Beklentiler...

0-3 yaş çocukların sağlıklı bakımını sağlayacak kurumların açılması, iyi denetlenmesine öncelik verilmelidir.

Okul öncesi eğitimin 5 yaş eğitimleri zorunlu eğitim kapsamına alınarak her çocuğun bu dönemde eğitimden yararlanmasının sağlanması sağlanmalıdır.

Ücret politikalarının gözden geçirilmesi ve devletin çocuk bakımı için bir destek vermesi konusu geleceğin mimarları olacak çocuklar için hayata geçirilmelidir.

Sivil toplum kuruluşları ve belediyelerin sosyoekonomik açıdan dezavantajlı bölgelerde ücretsiz bakım ve eğitim hizmeti veren kurumlar açmalarının teşvik edilmesi şeklinde özetlenebilir.

